

Avramova O. Ye. Types of housing

The urgency of the topic of establishing the types of housing is due to the fact that none of the regulatory act does not contain a clear definition of the types of housing, in particular, a complete classification of housing according to its possible types has not been established. The lack of a unified approach to the types of housing makes it impossible to establish the legal regime of a particular housing at the legislative level.

The author has offered the classification of housing according to the following criteria: 1) by designation; 2) according to planned and technical construction; 3) by the level of comfort and social orientation; 4) according to the type of housing stock. Housing by designation is divided into permanent and temporary. Permanent housing is a dwelling that is suitable and intended for permanent residence of a person. Temporary housing is a dwelling intended for a person to reside for a term up to one year and has minimum eligibility conditions that ensure the safe residence of a person. Housing according to planned and technical construction is divided into residential buildings, parts of residential buildings, apartments, residential premises. Commercial and social housing are called as types of housing according to the level of comfort and social orientation. Commercial housing is a dwelling with a high level of comfort, due to the size of the living space, housing design, location, infrastructure level. Social housing is a dwelling that meets architectural and planning, technical norms and sanitary-hygienic requirements established by the state building norms for such housing, and that is suitable for living. The types of housing have been also determined in accordance with the relevant classification of the housing stock.

Keywords: housing, types of housing, housing legislation, residence, permanent housing, temporary housing, social housing.

УДК 336.072.2(477)

Л. М. Попова,

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри фінансів та кредиту

Харківського національного університету будівництва та архітектури

**МЕТОДИКА КОНТРОЛЬНО-РЕВІЗІЙНОГО ПРОЦЕСУ СУБ'ЄКТІВ
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Визначено основні стадії контрольно-ревізійного процесу, особливу увагу приділено питанням формування ревізійної бригади, попереднього ознайомлення з об'єктом перевірки та першочергових дій на об'єкті контролю. Проаналізовано основні документи, які складають за підсумками контрольно-ревізійної роботи, та порядок реалізації результатів контролю.

Ключові слова: фінансовий контроль, стадії контролю, ревізія, організаційно-методична підготовка, об'єкти контролю, планові та позапланові ревізії, дослідна стадія, контрольно-ревізійний процес, узагальнення та реалізація результатів контролю, підприємницька діяльність.

Постановка проблеми. Система фінансово-господарського контролю, яка існує сьогодні в Україні, є досить суперечливою та нелогічною, а її ефективність – досить низькою. В системі фінансово-господарського контролю складно працювати і тим, хто здійснює контроль, і тим, кого контролюють. А єдиної методики проведення контрольно-ревізійної діяльності не існує, що обумовлює необхідність додаткового дослідження методики контрольно-ревізійного процесу в діяльності суб'єктів підприємницької діяльності.

Стан дослідження. Питанням організації контрольно-ревізійної роботи присвячені праці таких учених, як О. М. Бандурка, М. Т. Білуха, Ф. Ф. Бутинець, Л. В. Гуцаленко, З. Б. Живко, Є. В. Калюга, М. І. Камлик, М. В. Куркін, В. О. Лукін, С. М. Попова, А. Н. Савченко, Б. Ф. Усач, І. В. Ялдин та ін. Однак низка питань, пов'язаних з удосконаленням методики проведення ревізій і перевірок фінансово-господарської діяльності підприємницьких структур у сучасних умовах, як зазначалося, потребують вирішення.

Метою статті є аналіз процесу проведення контрольно-ревізійних дій щодо фінансово-господарської діяльності суб'єктів підприємництва на всіх стадіях контролю.

Виклад основного матеріалу. Фінансовий контроль ґрунтується на використанні контрольної функції фінансів і є одним із проявів її важливого значення в розширеному відтворенні. За твердженням Є. В. Калюги, фінансовий контроль являє собою діяльність державних і громадських органів, спрямовану на перевірку обґрунтованості процесів формування та раціонального використання коштів з метою встановлення вірогідності, законності й доцільності операцій [1, с. 6].

Фінансовий контроль усіх суб'єктів підприємницької діяльності здійснюється за допомогою певних специфічних прийомів. Сукупність цих методичних та організаційних прийомів, що застосовуються під час проведення перевірок, інспектування (ревізій) та аудиту становить контрольно-ревізійний процес. У цьому процесі виділяють такі стадії: організаційну, дослідну, стадію узагальнення та реалізації результатів контролю [2].

Організаційна стадія включає в себе вибір об'єкта перевірки та її організаційно-методичну підготовку. Вибір об'єкта ревізії (інспектування) зумовлюється нормативними строками проведення контрольних перевірок, а також відхиленнями окремих показників діяльності підприємницької структури від нормативних (встановлення фактів порушення чинного законодавства, розкрадання цінностей тощо), що зумовлює потребу в невідкладних контрольних діях. Враховуючи особливості характеру діяльності цієї структури та змісту контрольної перевірки, визначається склад ревізійної бригади. Після цього видається організаційно-розпорядчий документ – наказ або розпорядження керівника контрольного органу про призначення ревізії чи перевірки. У цьому документі вказують офіційну назву підприємницької структури, яка перевіряється, період, за який перевіряється її

діяльність, вид контрольної дії, прізвище, ім'я та по батькові, посаду кожного члена ревізійної бригади та її керівника, визначають строк проведення ревізії. Керівником ревізійної бригади призначають, як правило, фахівця контрольно-ревізійного підрозділу (відділу аудиту), який має спеціальну освіту та практичний досвід роботи.

З метою покращення організації перевірок суб'єктів підприємницької діяльності кожному працівнику контролюючого органу видається посвідчення (направлення), дійсне протягом зазначеного в ньому строку здійснення контрольного заходу. Працівники без належним чином оформленого посвідчення не мають права брати участь у перевірках суб'єктів підприємницької діяльності. Також посадовим особам контролюючого органу забороняється здійснювати контроль суб'єктів підприємницької діяльності, з якими (або зі службовими особами яких) вони мають родинні стосунки.

Організаційно-методична підготовка ревізії або перевірки починається з вивчення об'єкта, що перевіряється. Ревізійна бригада до прибуття на об'єкт контролю вивчає особливості фінансово-господарської діяльності об'єкта підприємства, його виробничу й організаційну структуру, схему управління тощо. Для цього як джерела інформації використовують річну, періодичну бухгалтерську, податкову та статистичну звітність, установчі документи, акти попередніх ревізій, документи тематичних перевірок і прийнятих за ними рішень, аналізують фінансовий стан підприємницької структури та платоспроможність, розрахунково-кредитні операції виконання зобов'язань перед бюджетом та іншу інформацію про фінансово-господарську діяльність [3].

На підставі проведеного попереднього аналізу діяльності об'єкта контролю керівник бригади розробляє програму ревізії (перевірки), що затверджує керівник організації, який призначив ревізію. У ній визначають об'єкти контролю та послідовність їх перевірки, зміст контрольно-ревізійних процедур кожного об'єкта (аналітична перевірка, раптова інвентаризація, контрольний запуск сировини у виробництво тощо, періоди суцільного та виробничого контролю, методи застосування обчислювальної техніки).

Відповідно до чинного законодавства України контроль здійснюється за місцем провадження фінансово-господарської діяльності підприємницької структури (її відокремлених підрозділів) або у приміщенні контролюючого органу. Усі контрольні заходи повинні проводитися в робочий час суб'єкта підприємницької діяльності, визначений правилами внутрішнього трудового розпорядку [4]. Однак, як підкреслює М. В. Куркін, у випадку призначення ревізії за поданням правоохоронних органів програма перевірки узгоджується з тим органом, який призначив ревізію [5, с. 79].

Об'єктом контролю в кожній підприємницькій структурі є стан грошових коштів і матеріальних цінностей, основні господарські операції та процеси. Зокрема, це готівкові та банківські операції,

ефективність використання основних засобів, трудові ресурси й оплата праці, валові доходи та валові витрати, фінансові результати і розподіл прибутку, розрахунки з бюджетом тощо.

Для того, щоб програму ревізії виконати повністю в установленний строк, керівник групи складає план-графік, в якому об'єкти контролю розподіляються між членами ревізійної бригади відповідно до їхніх професійних знань і обсягу роботи. У цьому плані-графіку визначаються граничні строки перевірки окремих об'єктів виходячи зі встановленого часу для проведення ревізії.

Завершується організаційно-методична підготовка ревізії до прибуття на місце її проведення складанням робочих планів ревізорів, де кожному виконавцю встановлюються терміни виконання окремих процедур і видів робіт.

Органи фінансового контролю відповідно до ст. 11 закону «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» [6] можуть проводити планові та позапланові ревізії. Плановою виїзною ревізією вважається ревізія в підконтрольних установах, яка передбачена у плані роботи органу фінансового контролю та проводиться за місцезнаходженням юридичної особи, що перевіряється, чи за місцем розташування об'єкта права власності, стосовно якого проводиться така ревізія. Планова виїзна ревізія проводиться за сукупними показниками фінансово-господарської діяльності підконтрольних підприємницьких структур за письмовим рішенням керівника відповідного органу контролю не частіше одного разу на календарний рік. Право проведення такої ревізії надається в тому разі, коли підконтрольним установам не пізніше, ніж за 10 днів до початку зазначеної ревізії, надіслано письмове повідомлення із зазначенням дати початку та закінчення її проведення. Проведення таких ревізій здійснюється одночасно з іншими органами виконавчої влади, уповноваженими здійснювати контроль за нарахуванням і сплатою податків та зборів.

Позаплановою виїзною ревізією вважається ревізія, яка не передбачена у планах органу фінансового контролю та проводиться за наявності хоча б однієї з таких обставин:

- 1) підконтрольною установою подано скаргу про порушення законодавства посадовими особами фінансового контролю під час проведення іншої ревізії, в якій міститься вимога про скасування відповідної ревізії;

- 2) виникла потреба в перевірці відомостей, отриманих від особи, яка мала правові відносини з підконтрольною установою;

- 3) проводиться реорганізація (ліквідація) підконтрольної установи;

- 4) надійшло доручення щодо проведення ревізій у підконтрольних установах від Кабінету міністрів України й інших правоохоронних органів, в якому містяться факти, що свідчать про порушення підконтрольними органами законів України;

5) коли вищестоящий орган фінансового контролю в порядку контролю за достовірністю висновків нижчестоящего органу здійснив перевірку актів ревізії та виявив їх невідповідність вимогам законів.

Позапланова виїзна ревізія може здійснюватися лише на підставі рішення суду.

Тривалість планової ревізії не повинна перевищувати 30 робочих днів, а позапланової – 15 робочих днів. Проведення ревізій органами фінансового контролю не повинно порушувати нормального ходу роботи підконтрольних установ і суб'єктів підприємницької діяльності. Однак зустрічні перевірки не є контрольними заходами та проводяться за потреби на підставі направлення, виписаного керівником контролюючого органу.

Дослідна стадія контрольно-ревізійного процесу здійснюється ревізійною бригадою чи окремим ревізором, як правило, безпосередньо на об'єкті контролю. Ця стадія також складається з двох етапів – переддослідного та дослідного [7]. Переддослідний етап включає в себе процедури організаційного характеру на об'єкті контролю, спрямовані на створення необхідних умов для якісного проведення ревізії (інспектування) чи перевірки. Першочерговими діями на об'єкті контролю є пред'явлення ревізійною бригадою (ревізором) керівнику підприємницької структури своїх повноважень на право проведення ревізії чи перевірки. Посадові особи органу фінансового контролю мають право приступити до проведення ревізії лише за наявності таких підстав:

1) наявність направлення, в якому зазначаються дата видачі, назва органу фінансового контролю, мета, вид, підстави проведення ревізії (перевірки), дати її початку та закінчення;

2) наявність копії рішення суду на проведення позапланової виїзної ревізії, де також зазначаються підстави, дата початку та закінчення, а в разі проведення ревізії суб'єктів підприємницької діяльності, які не є підконтрольними установами, – також номер кримінального провадження, орган, що здійснює досудове розслідування, дата й підстави повідомлення про підозру у вчиненні правопорушення.

При цьому представники контролюючого органу перед початком перевірки повинні обов'язково зробити запис у журналі реєстрації перевірок.

Суб'єкт підприємницької діяльності має право перевірити наявність відповідних повноважень особи, в тому числі зателефонувати до відповідного контролюючого органу. Відмова особи, яка направлена на перевірку, від підпису в журналі є підставою для недопущення її до проведення контрольних дій. При цьому керівник підприємницької структури має право у триденний строк надіслати письмове повідомлення про такий факт керівнику контролюючого органу.

Керівник підприємницької структури, ознайомившись із повноваженнями ревізорів, представляє їх керівникам тих підрозділів, з якими вони будуть взаємодіяти під час проведення контрольних дій.

Водночас для ревізорів, як правило, виділяють окреме приміщення і створюють необхідні умови для роботи.

Першочерговими контролюючими діями на об'єкті контролю згідно з принципом раптовості є ревізія каси та вибірка інвентаризація товарно-матеріальних цінностей. Їх результати оформляються проміжними актами, які включаються до заключного акта.

На переддослідному етапі проводиться обстеження об'єкта контролю, мета якого полягає у вивченні структури суб'єкта підприємництва безпосередньо в його підрозділах, місця зберігання коштів і товарно-матеріальних цінностей, виробничих і підсобних приміщень. Вивчається також структура управління підприємством і розподіл функцій між керівництвом та спеціалізованими відділами. На підставі такого обстеження керівник бригади коригує програму й уточнює план ревізії, зокрема: конкретизує об'єкти контролю, перерозподіляє ревізорів для виконання конкретних процедур, змінює тривалість перевірки об'єктів.

Дослідний етап охоплює безпосереднє виконання контрольних процедур з перевірки фінансово-господарської діяльності підприємницької діяльності, в тому числі з використанням комп'ютерної техніки. При цьому контрольно-ревізійні процедури здійснюються ревізорами відповідно до програми та плану-графіку ревізії. Виконання процедур залежно від чисельності бригади може здійснюватися як паралельним, так і послідовним способами. Координацію окремих контрольно-ревізійних процедур здійснює керівник бригади.

Ревізії фінансово-господарської діяльності суб'єктів підприємницької діяльності проводяться шляхом перевірки дотримання чинних законів та інших нормативно-правових актів, уважного та всебічного дослідження наявних облікових й інших документів, перевірки правильності обліку господарських операцій, проведення зустрічних операцій в установах банків, у постачальників і споживачів, перевірки правильності віднесення витрат на виробництво та розрахунків з бюджетом і страховими фондами, перевірки дотримання методик оцінки майна під час його реалізації та приватизації тощо.

Дослідження фінансово-господарських операцій – це перевірка їх достовірності методами як документального, так і фактичного контролю. У процесі перевірки можуть використовуватися загальнонаукові та розрахунково-аналітичні методи, а також власні прийоми фінансово-економічного контролю господарських процесів і операцій. Таке всебічне дослідження фінансово-господарської діяльності дає змогу правильно оцінити економічну діяльність підприємницьких структур та уникнути суттєвих помилок.

Для забезпечення об'єктивності проведення та достовірності результатів порядок проведення ревізії передбачає участь осіб, діяльність яких перевіряється (посадових і матеріально відповідальних осіб), що повинно виключити можливість помилок у висновках ревізії. Зацікавлені особи під час проведення ревізії мають право:

- давати пояснення ревізорам з питань, що стосуються ревізії;
- знайомитися з усіма документами, на яких базуються висновки про недоліки в роботі підприємницької структури;
- ознайомлюватися з актами ревізії та надавати в письмовому вигляді зауваження або незгоду з висновками, зафіксованими в них;
- надавати документи, що спростовують висновки ревізії;
- наполягати на додатковій перевірці фактів, що стосуються виявлених недоліків і порушень законодавства.

З метою забезпечення об'єктивності ревізії зацікавлені особи можуть:

- заявляти відвід ревізору;
- вимагати залучення спеціалістів інших галузей знань для перевірки окремих питань;
- ставити ревізору додаткові запитання, відповіді на які характеризують діяльність підприємства;
- надавати в ході ревізії та після її закінчення будь-які додаткові документи.

Закінчується контрольно-ревізійний процес узагальненням і реалізацією результатів контролю, що полягає в систематизації виявлених недоліків та порушень у діяльності підприємницької структури. При цьому виявлені недоліки групують, оформлюють результати проміжного контролю, складають аналітичні таблиці, узагальнюють результати в акті ревізії. На підставі цього акта, як зазначає С. М. Попова, протягом 5 робочих днів з дня завершення контрольних заходів складається припис, розпорядження або інший документ про усунення порушень, виявлених під час здійснення заходів [8, с. 6].

Припис – це обов'язкова для виконання у визначені строки письмова вимога посадової особи органу контролю суб'єкта підприємницької діяльності щодо усунення порушень вимог законодавства. Він не передбачає застосування санкцій щодо суб'єкта господарювання.

Розпорядження або інший розпорядчий документ органу державного контролю – обов'язкове для виконання письмове рішення органу державного нагляду (контролю) щодо усунення порушень у визначенні строки. Його видає та підписує керівник органу контролю або його заступник. Розпорядження може передбачити застосування до суб'єкта підприємництва санкцій, передбачених законом.

Завершальним етапом контрольно-ревізійного процесу є реалізація результатів контролю. Ревізійна бригада разом з керівництвом суб'єкта господарювання, де було проведено ревізію чи перевірку, повинні обговорити результати контролю та розробити заходи з усунення виявлених недоліків, визначити причини недоліків і скласти план профілактичних заходів щодо запобігання порушень і недоліків у подальшій роботі.

Висновки.

1. Основними стадіями контрольно-ревізійного процесу є організаційна, дослідна та стадія узагальнення та реалізації контролю.

2. На організаційній стадії здійснюється вибір об'єкта контролю, формується ревізійна бригада та проводиться попереднє ознайомлення з об'єктом перевірки.

3. Дослідний етап ревізійного процесу включає в себе проведення першочергових невідкладних процедур (інвентаризації), обстеження об'єкта контролю, коригування програми й уточнення плану ревізії, а також безпосереднє виконання контрольних процедур з перевірки фінансово-господарської діяльності.

4. Для забезпечення об'єктивності проведення ревізії та достовірності її результатів до участі в контрольно-ревізійному процесі законодавство України допускає участь зацікавлених осіб.

5. На етапі узагальнення та реалізації результатів контролю розробляються розпорядчі документи щодо усунення порушень законодавства та відбувається обговорення результатів ревізії у трудовому колективі.

6. За такої організації контрольно-ревізійний процес може системно впливати на фінансово-господарську діяльність підприємницьких структур, об'єктивно встановлювати недоліки в їх роботі та розробляти профілактичні заходи щодо запобігання порушень і недоліків у подальшій їх діяльності.

Список бібліографічних посилань: 1. Калюга Є. В. Фінансово-господарський контроль у системі управління : монографія. Київ : Ельга ; Ніка-Центр, 2002. 360 с. 2. Гуцаленко Л. В., Коцупатрий М. М., Марчук У. О. Внутрішньогосподарський контроль : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2014. 496 с. 3. Живко З. Б., Ревак І. О., Живко М. О. Контрольно-ревізійна діяльність : навч. посіб. Київ : Алерта, 2012. 496 с. 4. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : закон України від 05.04.2007 № 877-16 // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16> (дата звернення: 10.11.2017). 5. Куркін М. В., Понікаров В. Д. Ревізії та перевірки за зверненнями правоохоронних органів : навч. посіб. Харків : Схід-регіон. центр гуманіт.-освіт. ініціатив, 2003. 412 с. 6. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : закон України від 26.01.1993 №2939-12 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12> (дата звернення: 10.11.2017). 7. Дікань Л. В. Контроль і ревізії : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Вид-во ХНЕУ, 2006. 394 с. 8. Попова С. М., Понікаров В. Д., Кожушко О. В. Організація податкового контролю : наук.-практ. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2013. 290 с.

Надійшла до редколегії 21.11.2017

Попова Л. Н. Методика контрольно-ревизионного процесса субъектов предпринимательской деятельности

Определены основные стадии контрольно-ревизионного процесса, особое внимание уделено вопросам формирования ревизионной бригады, предварительно-го ознакомления с объектом проверки и первоочередных действий на объекте

контроля. Проанализированы основные документы, составляемые по итогам контрольно-ревизионной работы, и порядок реализации результатов контроля.

Ключевые слова: финансовый контроль, стадии контроля, ревизия, организационно-методическая подготовка, объекты контроля, плановые и внеплановые ревизии, исследовательская стадия, контрольно-ревизионный процесс, обобщение и реализация результатов контроля, предпринимательская деятельность.

Popova L. M. Methodology of control and auditing process of the subjects of entrepreneurship activities

In the article the author notes that the financial control of all business entities is carried out with the help of certain specific techniques, and the set of these methodological and organizational methods that are carried out during inspections (revisions) and audits is a control and inspection process. The author distinguishes the following stages in this control and inspection process: organizational, research and the stage of generalization and implementation of the results of control. The author notes that the choice of the object of audit (inspection) is determined by the normative terms of conducting checks, as well as deviations of certain indicators of the business structure from the normative, which necessitates urgent control actions. The author pays particular attention to the issues of the formation of an inspection brigade, a preliminary acquaintance with the object of verification and primary actions on the object of control. The author examines the main documents, which are compiled on the basis of control and revision work and the order of implementation of the results of control.

Keywords: financial control, control stages, inspection, organizational and methodical preparation, objects of control, scheduled and unscheduled inspections, research stage, control and inspection process, generalization and implementation of control results, entrepreneurship.

УДК 347.254

О. М. Соколов,

суддя Печерського районного суду м. Києва

ЖИТЛОВІ ПРАВА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Визначено, що особливість житлових прав внутрішньо переміщених осіб полягає в їх правовому регулюванні та змісті. Це обумовлено тим, що особи зазнали примусового виселення, а тому їх житлові права потребують відновлення. Запропоновано перелік житлових прав внутрішньо переміщених осіб.

Ключові слова: житло, право на житло, внутрішньо переміщені особи, соціальне житло, примусове виселення.

Постановка проблеми. Житлові права внутрішньо переміщених осіб є однією з науково-практичних проблем, яка потребує свого розгляду. Це зумовлено тим, що в Україні законодавство щодо внутрішньо переміщених осіб активно розвивається останні три роки у зв'язку з окупацією частини території держави та збройним конфліктом на